

Limfjordsrådets møde med Folketingets Miljøudvalg 18.02.2009

Prioritering af indsats

Limfjordsrådet indsendte bemærkninger til Statens idé-fase omkring vand- og naturplanerne. Her pegede Limfjordsrådet på en række indsatsområder, som der var enighed om, at der skulle lægges vægt på i vandplanen for Limfjorden. Indsatserne afspejler rådets prioritering af indsatserne, således at udledningerne først bør begrænses ved kilden (1) derefter inden udledning til Limfjorden (2) og sidst i forbindelse med konkrete tiltag i Limfjorden (3, 4 og 5):

1. N og P skal begrænses mest mulig ved kilderne, både gennem dyrknings- og driftmæssige tiltag, samt ved ændret arealanvendelse.
2. Etablering af vådområder med henblik på N og P fjernelse bl.a. hvor risiko for oversvømmelse er stigende og hvor det er det mest omkostningseffektive virkemiddel.
3. Nyanlæggelse af stenrev
4. Muslingeproduktion. Udvikling af et bæredygtigt muslingeopdræt, der samtidig udgør en forøget produktion.
5. Understøtning af forsøg, der sigter mod etablering af bæredygtige produktioner i Limfjorden og som samtidig sikrer en fjernelse af N og P, f.eks. ”produktion” af søsalat.

Finansiering af kommunale handleplaner

Et særligt fokusemne for Limfjordsrådet er implementering af vandrammedirektivet samt Natura 2000 planerne, herunder koordinering af limfjordskommunernes handleplaner, som udarbejdes i medfør af miljømålsloven. Limfjordsrådet kan i den forbindelse udtale sig omkring de økonomiske forhold for Kommunerne i relation til størrelse og omfang af den statslige kompensation tilknyttet den kommunale implementering af tiltagene i oplandet til Limfjorden.

Det er rådets holdning, at det snarest skal klarlægges, hvordan indsatsen for målopfyldelse finansieres. Det er en nationalforpligtigelse at leve op til vandramme- og habitatdirektivet, så udgangspunktet må være, at kommunerne får tildelt øremærkede og tilstrækkelige midler til at realisere vand- og Natura 2000 planerne.

Direkte Økonomisk kompensation er eneste seriøse finansieringsform

Der vil blive tale om en kort periode til implementering af handleplaner og til at opnå målopfyldelse (Fra 2012 til 2015). Den korte tidsfrist for handling indebærer, at den eneste effektfulde finansierings-form vil være en direkte kompensation af kommunerne for de udgifter de skal afholde for at iværksætte forbedringerne. En kompensation som ikke først kræver, at der skal anvendes millioner på landsplan til at lave projektansøgninger og gennemgå lange bureaukratiske ansøgningsprocesser førend midler kan frigives. Dertil kommer, at kompensationen ikke først bør frigives fra 2012, men hurtigt muligt, idet også tidsperioden 2009 til 2015 er tæt på at være useriøs kort i forhold til de store udfordringer som kommunerne skal imødekomme. Amterne kunne ikke løse opgaven på 25 år.

Modeller for en direkte Kompensation.

En direkte kompensation til kommunerne gives i dag typisk ved ”DUT-princippet”. Dette princip indebærer, at regelændringer af bindende karakter for kommunerne medfører en justering af det statslige bloktilskud svarende til de udgiftsmæssige konsekvenser for kommunerne under ét. *Denne*

fordeling af økonomiske midler ud fra gennemsnitsbetragtninger er ikke egnet til implementering af Vandrammedirektivet. Fordelingsprincippet tilgodeser således ikke de kommuner, der har de største naturressourcer ej heller de kommuner, hvor der er størst behov for projekter.

Takstfinansiering kun en model, hvis det sker i form af central afgift, som efterfølgende fordeles mellem kommuner efter projektbehov (udpeget i vandplanen)

Tilsvarende problemstilling vil opstå ved en kommunal takstfinansiering som den i dag kendes fra forsyningsområdet. Det vil ikke være rimeligt, at borgerne i de kommuner, der har de største naturressourcer (og oftest færrest indbyggere), skal betale for den statslige forpligtigelse, der følger af direktiverne. Såfremt der vælges en model med takstfinansiering, bør det således være Staten, der opkræver afgiften og efterfølgende omfordeler pengene ud fra en vægtning af mest Miljø for indsatsen.

Kompensationen skal afspejle udgifterne tilknyttet summen af virkemidler indenfor et vandområde

Det understreges, at kommuner med store vandløbssystemer og naturressourcer skal have det nødvendige økonomiske råderum til implementeringen af Vandrammedirektivet. Kompensationen bør derfor tildeles kommunerne alt efter, hvilke projekter det er nødvendige at få iværksat for at sikre målopfyldelsen og de faktiske udgifter forbundet med realiseringen af disse. Jo flere virkemidler (jo dyrere enhedspriserne er for disse), kommunen skal tage i anvendelse for at sikre den nødvendige N og P reduktion / naturgenopretning eller grundvandsbeskyttelse, jo større kompensation bør tildeles.

Da Vandplanerne tager udgangspunkt i vandområder og statens vurdering af om der er gennemført tilstrækkelige tiltag også må forventes at tage udgangspunkt i de samme vandområder, bør den økonomiske kompensation også tage udgangspunkt heri. Dertil kommer, at det er Limfjordsrådets forventning, at staten, for at sikre den økonomisk mest effektive implementering, vil få udpeget, hvilken virkemiddelkombination som billigst sikre målopfyldelsen indenfor hvert vandområde.

Det er derfor Limfjordsrådets anbefaling, at kompensationens størrelse:

- 1) afspejler udgifterne tilknyttet summen af virkemidler indenfor et vandområde**
- 2) og dermed også, at den kompensation som tildeles kommunerne allokeres i forhold til vandområderne.**

Fordelingen mellem kommunerne i et vandområde

I relation til Limfjorden forventes det specielt at være reduktioner i N og P, der skal vægtes for at opnå målopfyldelse. For Kommunerne er det vigtigt med helhedsorienterede løsningsvalg således, at der ikke kun ses isoleret på størst reduktion af N og P pr. investeret kr. Derimod er det vigtigt, at der samfundsmæssigt opnås størst mulig samlet gevinst pr. investeret kr.

Efter Kommunalreformen er det i kommunerne, at arbejdet med den overordnede planlægning for så vidt angår arealanvendelsen finder sted. Vand og indsatsplanerne er væsentlig i denne sammenhæng, idet der må forventes betydelige krav til arealanvendelsen for at opnå målopfyldelse. Det vil derfor være af stor betydning, at kommunerne gives en udstrakt handlefrihed til at opnå den for naturen og borgerne i de enkelte kommuner bedst mulige og helhedsorienterede løsning. Vandområder bør eksempelvis sammentænkes med andre planlægningsmæssige interesser som rekreative arealer by og/eller sommerhus nært. Tilsvarende udpeger Kommunerne biologiske korridorer og har dermed interesse og ansvar for at styrke det samlede netværk af natur – også uden

for Natura 2000 områderne. Ekstensivering af eksempelvis å-dale kan virke for dette. Enkelte steder vil der uden tvivl opstå andre konflikter mellem arealanvendelsesinteresserne, og her bør det igen være helhedsafvejningen i den kommunale planlægning, der sikrer de samfundsøkonomiske mest hensigtsmæssige løsninger.

Det er derfor Limfjordsrådets opfattelse, at for et område som Limfjorden bør hver kommune have eget ansvar for at vælge og gennemføre tiltag koordineret med bl.a. kommuneplanen. Der er derfor behov for en kommunal handlefrihed sammen med allokering af midler ud til den enkelte kommune.

Denne allokering kan som Limfjordsrådet oplever det ske med udgangspunkt i

- 1) en fordeling ud fra oplandsarealet til det pågældende vandområde som ligger i den pågældende kommune, idet der er et tydeligt sammenhæng mellem areal og belastning.**
- 2) en fordeling baseret på en konkret statslig vurdering af ansøgninger fra kommunerne indenfor et vandområde, for at sikre mest miljø for indsatsen**

For at minimere administrationsomkostningerne anbefaler Limfjordsrådet, at model 1 anvendes. Såfremt Staten kræver tiltagene koncentreret om bestemte delområder (eks. Vandløbsoplande til Natura 2000 områder) inden for det samlede vandområde bør dette selvfølgelig være afspejlet i allokeringen af midler.

Øget behov for dialog og planlægningsværktøjer

Det er limfjordsrådets opfattelse, at der er et voksende behov for en konstruktiv dialog med Miljøcentrene om den fagspecifikke viden om N- og P-reduktionsmulighederne. I forbindelse med udarbejdelsen af de kommunale handleplaner skal der håndteres et stort antal parametre og datamængde og der vil derfor være brug for analyseværktøjer / oplandsmodeller (planlægningsværktøj) til – i kombination med lokalkendskab og øvrige interesseafvejninger – at sikre, at det er tiltag med størst miljømæssig effekt, der gennemføres samfundsøkonomisk hensigtsmæssigt. *Det er relevant, at det planlægningsværktøj der anvendes, er ens i alle oplandskommunerne, så der fra starten af arbejdet er enighed om datagrundlag/forudsætninger. Limfjordsrådet forudsætter derfor stadig, at Staten stiller et sådan til rådighed.* Såfremt kommunerne med de fortsatte forsinkelser i forbindelse med offentliggørelsen af forslag til vandplanerne skal have en minimal chance for nå miljømålene i 2015 bør disse stilles til rådighed for kommunerne senest samtidig med en forhøring af vandplanerne.

Det bemærkes endvidere at:

- Der er behov for, at der afses penge til plejebestanden for genopretning af naturområderne – Dette indtil næringsstofpåvirkningen er nedbragt til det ønskede for den enkelte naturtype.
- Kommunen bør selv kunne iværksætte naturgenopretningsprojekter uanset størrelsen og ikke kun projekter under en vis beløbs- eller arealgrænse.

Poul Rosen

Formand

Kristian Schnoor

Næstformand